

Dvojmesačník, máj – jún 2021

Trenčín región

číslo 3
ročník 6

Vitajte v Benátkach

V Trenčianskom kraji je dedina, ktorá sa preslávila talianskym karnevalom
(viac na str. 9 – 11)

Predstavujeme

Stará Turá a okolie

strana 4 – 5

Tradície

Návrat v čase

strana 8

Tip na výlet

Zelené srdce na skok od mesta

strana 12 – 13

Inšpirujte sa

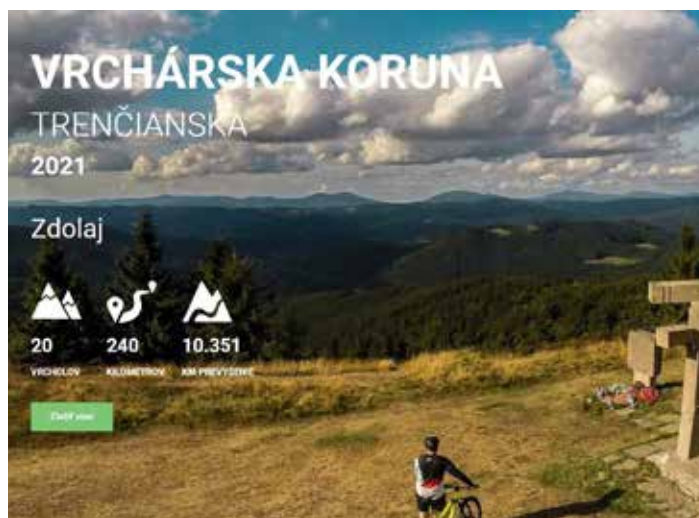

Po dvadsiatich rokoch aktívnej práce v kraji som si myslel, že už som bol v rámci neho všade. A až pred pár dňami som zistil, že vodnú nádrž Dubník som videl len z auta. Nehovoriac o tom, že o existencii nejakej Štúrovej skaly som ani len netušil. Dozvedel som sa o nej až vďaka reportáži, ktorú sme s kolegyňou pre vás pripravovali. Úžasná prírodná scenéria, ku ktorej sa dostanete po veľmi krátkej prechádzke. Možno vás inšpiruje článok, ktorý nájdete už o pár strán ďalej. Opäť sa mi potvrdilo „motto“ nášho magazínu – chodíme po svete a spoznávame rôzne kultúry a chute, ale často nevieme, čo doma máme.

S krajším počasím aj ja vychádzam viac do prírody a postupne si robím zoznam miest, ktoré chcem navštíviť. Ak sa vám nechce plánovať, inšpirujte sa itinerárom Vrchárskej koruny Trenčianska. Osobne sa už veľmi teším, ako sa nadýcham vysokohorského vzduchu. Dokonca som vytiahol a očistil ťažké turistické topánky. Sú celé kožené a mnohí sa mi čudujú, že si takú ťarchu dávam na nohy. Ale mňa to tak baví:-) A za odmenu si dám na turistických chatách klobásku, guláš či parenú buchtu s vanilkovým krémom. Ozaj, na túto pochúťku sa kedysi chodilo špeciálne na Kohútku. Dnes ju ponúkajú aj na Inovci či pod Ostrým vrchom. Kde vám chutí najviac? Alebo máte inú obľúbenú „turistickú pochúťku“? Či radšej stavíte na domáci lepeňák? Dajte nám vedieť, radi sa necháme inšpirovať. Lebo aj gastroturistika je turistika. A teraz vám už prajem príjemné čítanie Trenčín regiónu. Snáď si tu opäť nájdete tipy na voľný čas.

Radovan Stoklasa,
šéfredaktor

Zdoláte 20 vrcholov kraja?

zdroj: fb Vrchárska koruna Trenčianska

Vrchárska koruna Trenčianska (VKT) v apríli odštartovala už svoj šiesty ročník.

Až do 30. novembra 2021 budú môcť nadšenci prírody a športu zdolať 20 vrcholov, odfotiť sa pri nich a zapojiť sa do súťaže o vecné ceny. Súťažiaci zdolajú dokopy 240 km s prevýšením 10,35 km. „Do tohto ročníka sme vybrali to najlepšie a najťažšie z predchádzajúcich ročníkov a množstvo ďalších zaujímavostí. Známy z prvého ročníka je Vtáčnik, ktorý je

najvyšším bodom Trenčianskeho kraja, ale nevynechali sme ani nové veci ako Štefánikova vyhládka, ktorá je blízko Trenčianskeho hradu,“ informoval spoluorganizátor akcie VKT Radoslav Tilandy.

Súťaž je vhodná aj pre hendikepovaných, ktorí nemôžu zdolať všetky vrcholy. Stačí, aby ich mali na konte aspoň päť, ideálne tie, ku ktorým vedie asfaltová cesta. Vďaka projektu Vrchárska koruna Trenčianska spoznáte cyklistické a turi-

stické krásy Trenčianskeho kraja, ktoré rozhodne stoja za preskúmanie a aj ďalšiu návštevu. Všetky vrcholy aj s presnou GPS polohou nájdete na webovej stránke vkt-bike.sk.

(mk, gas)

VKT 2021

Baske
Bikepark Kálnica – Piesky
Bradlo – Mohyla M.R. Štefánika
Horáreň Chrastková
Ihelník
Inovec
Jaskyňa Babirátka
Machnáč
Mraznica
Na Koncích
Pánska Javorina
Portáš
Ráztoka kostolík
Rozhládňa Poľana
Sedlo Lúčky
Štefánikova vyhládka
Veľká Javorina
Veľký Lopeník (rozhládňa)
Vrchhora
Vtáčnik

Zberatelia, zbystrite pozornosť

Matúš Čák sa objavil na špeciálnej eurobankovke s nulovou hodnotou. Jej vydanie sa uskutočnilo pri príležitosti 700. výročia úmrtia najznámejšieho majiteľa Trenčianskeho hradu. Okrem neho je na pamätnej bankovke vyobrazená aj podoba hradu z čias „pána Váhu a Tatier“.

Jeho podobizeň je celým generáciám známa, ale málokto vie, že jeho portrét je fiktívny a nie je skutočnou tvárou Matúša Čáka. „V tej dobe totiž nebolo moderné mať portréty. Maximálne existovali fresky alebo maľby v kronikách. Portréty sa stali populárnymi až v časoch Žigmunda Luxemburského. Práve preto sa nezachoval žiadny originálny

portrét Matúša Čáka a nasledujúce generácie jeho podobizeň nikdy nepoznali. Napriek tomu ľudia chceli vedieť a vidieť, ako vyzeral, a tak využili všetky možnosti, aby ho namalovali. Čerpali z busty, o ktorej kolovala povest', že je to jeho tvár. Na základe toho vytvorili samotný portrét. Daná relikvia však zobrazuje svätca, ktorý žil v rovnakom období ako náš najznámejší panovník,“ približuje históriu (ne)portréty Vladimír Pindák z Trenčianskeho

zdroj: muzeumtn.sk

múzea v Trenčíne. Historik vysvetlil aj plešinu na Čákovj hlave. Busta, podľa ktorej ho portrétovali, totiž nemala vrchnú časť hlavy. A tak ho nakreslili plešatého. Jedným dychom však dodáva, že historické pramene spomínajú na päťdesiatnika Matúša Čáka ako na muža bez vlasov a dokonca sa v nich uvádza, že na jednu nohu kríval.

Eurobankovka s Trenčianskym hradom a jeho najznámejším majiteľom je v predaji spolu so vstupenkou na prehliadku hradu. Dá sa kúpiť len na mieste a príjem z jej predaja Trenčianske múzeum využije na rekonštrukciu a údržbu svojich objektov.

(gab)

Zažite jedinečnosť na Chate pod Bradlom

Turizmus v Brezovej pod Bradlom sa nezačína a nekončí len pri mohyle.

Pamiatku na Štefánika by ste pri návšteve tejto malebnej lokality síce nemali vynechať, no ponúkajú sa tu aj ďalšie možnosti. Svoju históriu tu už desaťročia píše turistická chata neďaleko lyžiarskeho vleku. Doteraz sa však nepodarilo dať jej punc a využitie, ktoré si zaslúži. V čase vrcholiacej pandémie sa to rozhodli zmeniť noví majitelia. Gastro prevádzku otvorili v čase, keď bol možný len výdaj cez okienko, navyše s

okliešteným menu. Napriek tomu si mohli návštevníci pochutnať na remeselnom pive, klobáske či kváskovom pečive – slanom aj sladkom. Všetko od lokálnych dodávateľov. Práve na tejto filozofii postavili svoje podnikanie. Od mája je Chata pod Bradlom otvorená počas celého týždňa. Zároveň sa všetko pripravuje na letnú sezónu a ak to protipandemické opatrenia dovoľia, posedíte si nielen na terase, ale aj v interiéri. Samotná atmosféra chaty je jedinečným zážitkom. Cyklistická klubovňa, história mohyly a obdobie tridsiatych rokov, osobnosť a odkaz Štefánika. To sú tematické miestnosti, ktoré z chaty robia priestor na stretávanie aj spoznávanie. A, samozrejme, oddych po turistických či cyklistických výletoch po okolí.

(gab)

zdroj: fb Rozhľadne

Výhľad na magický Tribeč

Rozhľadne sú jedným z najpopulárnejších turistických cieľov rodín s deťmi.

Väčšinou sa k nim dostanete po vyznačených chodníkoch a odmena v podobe nádherných výhľadov poteší aj tých, ktorým sa do turistiky veľmi nechce. V okrese Partizánske vyrástla ďalšia turistická atrakcia. Magický vrch Tribeč si môžete pozrieť z novej rozhľadne na Chotěnovci. Z výšky 16 metrov si môžete vychutnať bohaté menu výhľadov – okrem spomínaného Tribeča vidieť aj Marhát, Považský Inovec, Skýcovské bralá, Jankov vršok, Rokoš, dediny v okolí Bánoviec nad Bebravou, Mitrice či dokonca Drieto-

mu. „Počas štyridsaťpäťminútovej chôdze k rozhľadni môžu deti, teda malí hrdinovia, zachrániť rozprávkové kráľovstvo. Po načítaní QR kódov poskladajú on-line puzzle alebo si vypočujú hádanku,“ pozýva na rodinný výlet Zuzana Dolná z občianskeho združenia, ktoré dalo rozhľadňu postaviť.

Najrýchlejšie sa sem dostanete z časti Klížske Hradište. Po lokálne značenej ceste z Veľkého Klíža to aj s deťmi trvá spomínaných 45 minút. „Zdatnejší turisti sa sem veddia dostať aj z Brodzian, Kolačna, Partizánskeho, ale tam časť trasy nie je značená,“ upozornila Zuzana Dolná.

(gab)

Slávne domy s novými strechami

Rodný dom jedných z najznámejších Slovákov prešiel rekonštrukciou.

Presnejšie, strecha na dome v Uhrovci, kde sa narodil Ľudovít Štúr i Alexander Dubček, potrebovala vymeniť škridlu. Do podkrovia už zatekalo, čo narušilo technický stav stavby. Nová strecha však bude mať rovnaké kontúry, teda pôvodný tvar, sklon aj rozmery. Všetko tak, aby sa zachovali prvky ľudovej architektúry. Dom bol pôvodne uhrovskou školou a učiteľským bytom. V súčasnosti v ňom sídli múzeum, ktoré vám predstaví život Štúra aj Dubčeka. V novembri tohto roku si zároveň pripomíname 100. výročie

narodenia A. Dubčeka. Pri tejto príležitosti pripravuje Trenčianske múzeum a obec Uhrovec sprievodné podujatia.

Podobný problém so zatekaním mala aj strecha a drevená ochodza na Katovom dome v Trenčíne. Nová krytina zachráni dom, v ktorom kedysi žil a aj „vykonával spravodlivosť“ mestský kat. Dnes sa tu nachádza expozícia Trenčianskeho múzea, ktorá vás uvedie do sveta mestského kata v 16. až 18. storočí. Nájdete tu aj expozíciu, ktorá približuje činnosť cechov a život mešťanov v Trenčíne a jeho okolí.

(gab)

V zabudnutí? Ani náhodou

Stará Turá patrí medzi regióny, ktoré verejnosť často prehliada. Istým spôsobom za to môže jej poloha, keďže leží doslova na polceste medzi dvoma okresnými mestami – kopaničiarskou Myjavou a priemyselným Novým Mestom nad Váhom. Staroturiansky región si však rozhodne zaslúži vašu pozornosť. Ide o výborný východiskový bod, ale aj zaujímavý cieľ pri potulkách za peknými prírodnými zákutiami či historickými pamiatkami.

Typickou črtou Starej Turej a jej okolia sú kopanice, ktoré sa rozprestierajú medzi Malými a Bielymi Karpatmi. Celému územiu tak jasne dominuje Veľká Javorina so svojou výškou 970 metrov nad morom. Susedstvo s Českou republikou je na jej hrebeni citeľné najmä počas letných slávností, ktoré dokazujú, že Česi, Moravia a Slováci majú k sebe stále blízko – svojou láskou k folklóru, prírode či ku kvalitnej pálenke.

História staroturianskeho regiónu je neodmysliteľne spojená s Čachtickým hradom. Dôležitým medzníkom bol rok 1467. Vtedy totiž získala Turá od kráľa Mateja Korvína významné privilégia, ktoré ju postavili na úroveň stredovekých mes-

Predstavujeme STARÚ TURÚ A OKOLIE

tečiek. Vtedajší obyvatelia boli oslobodení napríklad od platenia mýtného a tridsiatku. Kráľ sa im takýmto spôsobom poďakoval za dolapenie Jána Švehlu, ktorý bol veliteľom bratříkov.

Regiónu sa priamo dotkli aj ďalšie historické udalosti. Meruôsme roky zanechali Starú Turú zničenú a vypálenú, počas druhej svetovej vojny sa stal masív Bielych Karpát miestom aktívneho partizánskeho odbo-

ja. Niektoré osady ako Nárcie či Hlavina na to kruto doplatili. Pohnuté dejiny, ktoré formovali tamojší kraj, súviseli aj s viacerými osobnosťami, ktoré odtiaľto pochádzali alebo tu pôsobili. Svoje stopy tu zanechal Samuel Štúr, otec Ľudovíta Štúra, botanik a evanjelický kňaz Jozef Ľudovít Holuby, dôležité miesto má taktiež život a dielo sestier Royových.

Niekdajší povstalecký kraj je

dnes posiaty pamätníkmi a pamätnými tabuľami, k viacerým z nich vás zavedú mierne až stredne náročné trasy. Ďalšími chodníkmi sa môžete vybrať napríklad na vrch Roh, Bradlo či na hrad Branč. Postupne sa rozrastá aj sieť cyklotrás. Niektoré z nich prepájajú Slovenskú a Českú republiku cez Veľkú Javorinu, ďalšie privedú cyklistov k vyhľadávanému Baťovmu kanálu. Cestou môžete obdivovať typické kopanice s osamelými chalupami či staré odrody ovocných stromov, ktoré sú doslova pokladom Bielych Karpát.

Miesto tajných stretnutí

Medzi najobľúbenejšie miesta v rámci staroturianskeho regiónu nepochybne patrí rekreačná zóna Dubník. Od mesta je vzdialená približne dva kilometre a privedie vás k nej aj nová dubová alej. Ak však chcete spoznať ďalšie zaujímavé zákutia, pokračujte v ceste ďalej na svah nad vodnou nádržou. Dostanete sa na bralo, kde sa kedysi odohrávali tajné stretnutia štúrovcov.

„Štúrova skala je prírodný útvar, ktorý sa kedysi vypínal na svahu nad vodnou nádržou Dubník I. V minulosti bol z nej krásny

výhľad, v súčasnosti je svah už zalesnený,“ priblížila hovorkyňa Starej Turej Lívia Boorová.

Názov skale prepožičala jedna

z našich najznámejších osobností – Ľudovít Štúr. A nejde len o náhodu. V revolučných rokoch 1848 – 1849 malo byť práve toto bralo miestom tajných stretnutí Ľudovíta Štúra, ktorý sa ukrýval pred maďarskými úradmi, a miestneho evanjelického farára Jána Trokana. Tieto udalosti v súčasnosti pripomína i pamätaná tabuľa, ktorá je na skale pripavená.

Štúrova skala je vyhľadávaným oddychovým miestom, pričom výstup na kopec nie je náročný. Môžete sa k nej dostať z Kostolného, Hrašného i zo Starej Turej. Bralo navyše radi využívajú aj horolezci, ktorým ponúka skvelý cvičný terén.

Pamiatky v tme postupne ožívajú

V Starej Turej sa pred časom rozhodli ukázať, ako vyzerajú ich pamiatky v noci. O ich osvetlenie sa postarali členovia občianskeho združenia v spolupráci s Technickými službami. Doteraz takýmto spôsobom zviditeľnili tri dominanty, vo výhľade však majú aj ďalšie.

Pri nočnom prejazde Starou Turou ste si mohli v minulosti všimnúť len osvetlenú Chiranu a železnicu. Mesto pritom už svojim názvom napovedá, že o pamiatky nemá núdzu, len ich v tme nebolo dobre vidieť. To sa rozhodli v roku 2019 zmeniť členovia Staroturanského okrásľovacieho spolku. Začali s najstaršou zachovanou stavbou v meste – takzvanou Husitskou vežou, ktorá pochádza ešte zo 17. storočia.

„Stará veža, ktorú sme nasvietili ako prvú, tvorí akúsi vstupnú bránu do mesta, čiže jej osvetlenie dopomôže aj k zatraktívneniu Starej Turej pre ľudí, ktorí našim mestom prechádzajú autom,“ myslí si

členka združenia Lucia Poľanská. Druhou pamiatkou, ktorá v noci pomyselne ožila, bola budova bývalej Masarykovej štátnej meštianskej školy, v ktorej dnes sídli základná umelecká škola. Jej výstavbu v roku 1921 posvätil prvý československý prezident pri svojej návšteve Starej Turej.

V roku 2020 pribudla nateraz posledná, tretia osvetlená dominanta. Je ňou rímskokatolícky Kostol Nanebovzatia Panny Márie z roku

1748, ktorý sa nachádza v centre mesta. „S nasvecovaním významných pamiatok v meste chceme pokračovať i v budúcnosti – prispieva to okrem iného k väčšej bezpečnosti. Taktiež to dokáže zvýrazniť unikátnosť historickej stavby a potešíť ľudí na večernej prechádzke mestom,“ skonštatovala Lucia Poľanská. Najbližšie sa podľa nej chcú zamerať na staroturiansky tolerančný evanjelický kostol.

Farmu si ľudia vypýtali

Za obcou Lubina sa uprostred krásnej prírody rozprestiera rodinná farma manželov Ježíkovcov. Na ploche niekoľkých hektárov chovajú hydinu, kone, teliatka, ale aj kengury či lamu. Zvieratká sú na ľudí zvyknuté. Môžete si ich pozrieť, vojsť k nim do ohrady a bez problémov ich aj pohladkať.

„Do Lubiny sme sa presťahovali z dedinky Viničné pri Pezinku, kde som už chovala miniatúrne hospodárske zvieratá. Potom manžel získal prácu pri Novom Meste nad Váhom. Kúpili sme tu starý dom a začali sme našu farmu rozširovať,“ vysvetľuje majiteľka Katarína Ježíková. Ich hospodárstvo sa rýchlo stalo atrakciou, na ktorú sa chodili miestni pozerat' spoza plotu. „V roku 2012 sa nám narodila dcéra,

a keď som ju kočikovala po farme, často som videla pri našom dome rodiny s deťmi, ktoré sa chceli ísť pozrieť na zvieratká. Dokonca sa stávalo, že otvorili bránu a vošli k nám do dvora. Dá sa povedať, že našu farmu si

ľudia doslova vypýtali,“ spomína na ich začiatky.

Svoju farmu napokon otvorili pre verejnosť v roku 2013. Dnes tu chovajú 136 zvierat a ďalšie postupne pribúdajú. Na jar sa totiž narodilo viacero mláďat. „Všetky zvieratká sú našimi miláčikmi, majú svoje mená a venujeme im maximálnu pozornosť a starostlivosť. Na každom jednom z nich nám záleží,“ zdôrazňuje Ježíková.

Návštevu farmy si podľa nej naplno užijú deti, pre ktoré tu majú pripravených aj viacero herných prvkov. Oddýchnu si však aj dospelí. „Sprístupnená časť farmy je asi jeden a pol hektára. Snažili sme sa, aby to pre ľudí bola príjemná prechádzka, aby nemali ďaleko ku káve, na toalety či na ihriská a aby to zvládli aj mamičky s kočíkom,“ priblížila mladá farmárka.

dvojstranu pripravila: (bas)

A B E C E D A

Dubník

- Pozostáva z dvoch vodných nádrží Dubník I. a Dubník II., ktoré vznikli na toku potoka Kostolník. Starý Dubník slúžil hlavne na rekreáciu, v jeho okolí vyrástlo viacero penziónov, hotelov a ubytovní. Nový Dubník zase slúži hlavne ako rybársky revír.

Farma

- Slovo farma k nám prišlo z angličtiny – zo slovíčka farm. To má zase svoj pôvod v latinskom firmus, čo v preklade znamená pevný. Farmári sa venujú poľnohospodárstvu a chovu zvierat, súčasťou ich života je tvrdá práca, na ktorú však zvyčajne nedajú dopustiť.

Husitská veža

- Renesančná kamenná štvorboká veža na mestskom cintoríne je najstaršou zachovanou stavbou v Starej Turej. Patria k dnes už zaniknutému kostolu a zároveň mala významnú úlohu v systéme opevnenia Čachtického hradu. S husitmi nemá nič spoločné, tento prívlastok získala až v modernej dobe.

Ján Švehla

- Veliteľ bratříkov, ktorý sa snažil ujsť pred kráľovskými vojskami. Podľa legendy cváľal cez Turú na koni, ktorý mal podkopy pribité naopak. Všimli si to ženy, ktoré prali bielizeň. Upozornili na to mužov, ktorí Švehlu v lese chytili. Spolu s ďalšími veliteľmi bratříkov skončil na šibenici.

Sestry Royové

- Mária a Kristína boli priekopničkami sociálnej práce na Slovensku. V Starej Turej zriadili nemocnicu, sirotinec i starobinec Domov bielych hláv. Mária bola významnou skladateľkou duchovných piesní, Kristína sa dodnes považuje za najprekladanejšiu slovenskú spisovateľku.

Staré ovocné odrody

- Staré a tiež vzácne odrody ovocných stromov sa tešia čoraz väčšej obľube. Pre Biele Karpaty sú typické jablká, hrušky i oskoruše. Ovocinári zvyčajne delia odrody na staré, ktoré vznikli pred rokom 1950, a moderné.

aj dnes. Odmalička rada čítala knihy, už v pätnástich vydala prvú prácu Turecká svadba. A hoci publikovala pod rôznymi pseudonymami, najslávnejšiu sa stala ako Podjavorinská. Prečo? Dokázala spojiť dve obce – Horné a Dolné Bzince. Veď práve na jej počesť vznikli Bzince pod Javorinou.

„Pre podjavorinský región má osobnosť Ludmily Podjavorinskej veľký význam. Jednak svojou tvorbou túto oblasť preslávila po celom Slovensku a jednak sa svojím životom priblížila ľudu a zanechala v ňom svoju pečať,“ približuje Dana Uhríková, učiteľka slovenského jazyka a literatúry na gymnáziu v Novom Meste nad Váhom.

Napísala napríklad Veršiky pre

Žena, čo spojila Bzince

Ludmila Podjavorinská.

Nikto viac nezviditeľnil región pod Javorinou ako práve ona. Žena mnohých pseudonymov, okrem iného aj teta Ludmila.

Zakladateľka modernej slovenskej literatúry pre deti, poetka, prozaička, jedna z najvýznamnejších slovenských spisovateľiek. A nie je tak celkom Podjavorinská. Svoje priezvisko Riznerová si len pozmenila podľa oblasti, v ktorej sa narodila v roku 1872. V čase aktuálnej pandémie sa tak trochu zabudlo aj na ďalšie významné výročie. Presne 3. marca uplynulo 70 rokov, čo ju pochovali k rodičom pod milovanú lipu v Bzinciach pod Javorinou.

Ako bábätko ochorela na osýpky a tie jej zničili ľavé oko. Nikdy naň dobre nevidela a keď mala 21 rokov, vo Viedni jej ho vymenili za sklené. Špekuluje sa, že práve preto sa Ludmila neskôr dávala fotiť takmer vždy z pravej strany. O svojom det-

Od smrti
Ludmily
Podjavorinskej
uplynulo už
sedemdesiat
rokov

stve hovorovala i takto:
„**Moje detstvo bolo neveselé.
Ani rodičia nemali zo mňa**

veľkej radosti. Ako Matejovo húsa, bola som veľmi slabá... Veľa som čítala už ako dieťa, hoci som ešte všetko nerozumela. Moja detská myseľ bola plná snov a fantázie. Život som poznávala iba z kníh. No náš domáci život bol protiváhou neskutočného. Veľa práce, večné povinnosti.“

Ludmila Podjavorinská má na svojom konte množstvo krásnych básní, ktoré sa deti učia

maličkých, Klásky, Zvonky, Čin-Čin, Medový hrniec či rozprávku Zajko Bojko. Bola jednou z autoriek, spolu s E. Maróthy-Šoltésovou či T. Vansovou, ktoré v druhej polovici 19. storočia dokázali pozdvihnúť ženskú slovenskú literárnu tvorbu na profesionálnu úroveň. Jej básnická tvorba generácie spadá medzi poéziu P. O. Hviezdoslava a I. Kraska. „Obdiv získala, keď v roku 1895 na podnet

slovenských intelektuálov a strýka L. Riznera vydala knižne ako prvá slovenská poetka svoju prvotinu *Z vesny života*. Okrem poézie sa však venovala i próze, značne ovplyvnenej realizmom. Vytvorila humoresky so situačnou komikou, kde karikovala typické charaktery dedinských úradníkov. Čitateľsky zaujímavé a hodnotné sú jej poviedky zo života podjavorinského ľudu. Vrchol v prozaickej tvorbe dosiahla novelami *V otroctve* (1905) a *Žena* (1909), v ktorých zobrazovala ľudí z vidieckej periferie a do-

týkala sa v nich i takých tém ako postavenie žien a matiek vo vtedajšej spoločnosti,“ pokračovala Uhríková.

Zastávala názor, že symbolom slobody človeka a národa je jeho úroveň vzdelania. Nikdy sa nevydala a vlastné deti nemala, ale aj tak si dokázala získať srdcia mnohých generácií najmenších čitateľov.

„Preto sa v nemalej miere zaujímal a to, aby sa k deťom a mládeži dostávali knihy. Jej tvorba pre deti sa vyznačuje hravosťou, humorom a prostredníctvom veselých zviera-

cích postavičiek sa dokázala dotknúť detskej duše a oslovila tak celé generácie malých čitateľov. Okrem literárnej činnosti je neoceniteľná i jej publicistická činnosť. V rôznych časopisoch uverejňovala práce inšpirované folklórom a nárečím Bziniac, profily, jubilejné portréty a nekrológy významných osobností slovenského národného života,“ vysvetľuje učiteľka, ktorá pravidelne sprevádza svojich žiakov na súťaže v prednese poézie a prózy. V jej rodných Bzinciach sa pravidelne koná na jej počesť okresné kolo recitačnej súťaže

pre deti a mládež *Hviezdoslavov Kubín – Podjavorinskej Bzince*. V roku 1947 získala ako prvá žena v Československu titul národnej umelkyne. Po jej smrti 2. marca 1951 kráčalo na jej poslednej ceste z Nového Mesta nad Váhom do Horných Bziniac množstvo ľudí.

„Dodnes je obľúbenou autorkou pevne zakotvenou v učebných osnovách. Právom jej patrí pomenovanie zakladateľka modernej slovenskej literatúry pre deti,“ uzavrela Dana Uhríková.

(mb, ro)

Feldek tvrdí, že Čin-čin je ženský bestseller

Na Ludmilu Podjavorinskú často spomína Lubomír Feldek, jedna z najväčších osobností nášho dramatického umenia. Naposledy pred tromi rokmi, keď v Parku velikánov kúpeľného mesta Sliač slávnostne pokrstil lavičku s jej menom. Poklonu Ludmily Podjavorinskej zložil svojisky, ako majster pera aj vtipný glosátor.

„Jej najslávnejšia báseň *Čin-Čin* je dokonalou sondou manželského života s hororovými prvkami. Je to síce báseň pre deti, ale len zdanlivo. V skutočnosti ide o najväčší ženský bestseller a verný obraz manželského spolužitia.

Autorka nikdy nebola vydatá, no napísala úžasný príbeh, v ktorom opisuje vzťah vo všetkých jeho fázach. Začína sa láskou medzi krásnou Čin a vrabčiakom Čimom, pokračuje svadbou a keď sa zrazu zjaví gajdoš Čmel, prichádza k veľkému konfliktu. Čimo ho zo žiarlivosti zlikviduje. Zožerie ho. Taká je pravda! Čiže zároveň je to aj najväčšie dielo na tému ľudozrúctva v slovenskej literatúre. Sok zožerie soka. To je hodné Shakespeara. Autorka tohto diela Ludmila Podjavorinská má svoju lavičku na Sliači kúsok od mojej. Bolo mi veľkou ct'ou pokrstiť ju vzácnymi

liečivými prameňmi, ktoré tam vyvierajú. Zvlášť preto, lebo toto dielo som pred časom aj zdramatizoval.“

Lubomír Feldek nezabudol ani na chvíľu, keď oznámili Podjavorinskej smrť. „Mal som

vtedy už štrnásť, a tak sa dobre pamätám na to číslo Kultúrneho života, ktorého titulná strana s jej fotografiou v čiernom rámečku oznamovala poetkin odchod.“

Návrat v čase

V Bencovje dome sa celé desaťročia nežilo. Učupená budova bez povšimnutia chýtrala neďaleko námestia, pod majestátnym Bojnickým zámkom, až sa dostala do rúk Emilovi Medelovi.

Tri roky mravej práce, rekonštrukcia takmer do posledného klinca. Pod rukami ľudí, ktorí milujú históriu, kultúru a tradície, sa zrodilo nové múzeum. Dom zachránil a vrátil mu život. Ľudia si sem okamžite našli cestu. Aj keď do bočnej uličky. „Sme na skok od ikonických turistických zastávok – od zámku aj ZOO. Ale keď prejdete našou bránou, ocitnete sa v inom svete. Nie modernom, ale tom starom,“ víta nás autor myšlienky a majiteľ domu Emil Medela. Príbytok nazvali „Bencovje grunt“, čiže starý statok, staré hospodárstvo. Kedysi tu žili tri generácie rodu Bencovcov, pričom v archívoch stále pátrajú, kam až siaha história tohto rodu. „Chceli sme, aby dom odzrkadľoval klasický dedinský život v Bojniciach spreď 150 rokov. Bojnice totiž kedysi boli chudobné mestečko, priam dedina. A presne v takých-

Dom je dnes jednou z úplne posledných, ešte pôvodných tradičných stavieb, zachovaných v uličkách starých Bojníc. Jeho história je staršia viac než 400 rokov.

to príbytkoch Bojničania stáročia žili,“ počúvame cestou cez dvor až do kuchyne, kde práve rozvoniava kurací perkelt s haluškami. Dom je v tvare písmena L, svetlo sem preniká cez malé okienka. Keďže v ruinách domu už nebol žiadny nábytok, noví majitelia stáli pred výzvou – kúpiť nový, ale taký, ktorý by korešpondoval s obdobím Rakúsko-Uhorska, vrátane skriň, kredenca či pece. Nábytok je aj sto rokov starý, napríklad lavica za jedáľenským stolom. „Pôvodný je aj obraz Franca Jozefa. Nejde o žiadnu novodobú kópiu. Alebo obraz svätého Juraja, ako bojuje s drakom. Je maľovaný na skle a má minimálne dvesto či dvestopäťdesiat rokov. Všetko tu má svoj príbeh. Napríklad ľavý šuplík na kredenci sa zjavne používal viac ako pravý. Vidíte tie ošúchané úchytky?“

V malebnom domčeku sa pri návšteve čo-to dozviete, ale ak sa budete chcieť zžiť s dobou a prostredím, môžete vkročiť do keramickej dielne a priložiť ruku k dielu. A prečo práve toto remeslo? Bojnice boli kedysi známe spracovaním hliny. Bolo tu až sedem keramických či kachliarskych

dielni, no žiadna sa nezachovala. V Bencovje grunte však remeslo opäť oživa. Domáci vám pripravia „polotovar“, teda vypálený hrnček či ozdabu, a vy si ho môžete podľa vlastného vkusu či pocitu ozdobiť. A o suveníry či darčeky máte postarané. Vlni v lete sa tu dokonca konal aj festival tradičných remesiel a ku keramike sa pridali aj hrnčiari, drotári, prútkári, medovníkari a mnohí ďalší šikovní remeselníci. Úplnou raritou je aj 400 rokov stará pivnica. Väčšina domov ju kedysi mala, no pri modernizácii a rekonštrukcii ju zasypali. U Bencovcov pivnicu zachovali. „V minulosti slúžila na uskladňovanie potravín, dnes tam robíme degustácie vína. A keď sa tu boli pozrieť Bencovie deti, potvrdili, že si pamätajú na uskladnené jablká v pivnici. Ešte v lete našli chutné plody z predchádzajúcej jesene.“ Vínko (alebo kávičku) si však môžete vychutnať aj na dvore, pod starou jablňou, ktorú noví majitelia uchovali a ktorá dotvára dobový ráz gruntu. Podobne ako typický starý komín. Brána na Bencovje grunte má zázračnú moc. Z chaotického sveta vás preniesie do čias, ktoré inde zanikli, no tu sú stále živé. Každý detail má svoj význam, svoju históriu a svoje čaro. „Toto nie je múzeum, kde vám ofučaná 280-ročná pani (bez urážky) predá lístok a nechá vás obzerat' si priestory. To by bol prežitok – u nás nájdete zážitok,“ dodáva Emil Medela. A aby ste sa tu cítili naozaj ako doma, môžete si pochutnať na vynikajúcich domáciach jedlách a koláčoch. Lebo láska (aj k Bencovje gruntu) ide cez žalúdok. (gab, ras)

Vitajte v Benátkach

REPORTÁŽ

Radosť sem prísť a vraj aj radosť tu bývať. K obci s názvom Radobica to asi aj patrí. Sme na konci kraja. Za hranicami Radobice sa končí trenčiansky a začína sa banskobystrický región. Dedina so stromom v erbe, pričom jej história sa nespája s lesníctvom. Dedina, ktorá má v erbe ešte jedno špecifikum – začiatkové a posledné písmeno názvu obce. Dokonca aj heraldik, ktorý navštívil Radobicu, bol prekvapený. Vraj to nie je bežné. No keďže ide o vskutku jedinečný erb, neodporúčal ho meniť. A miestni by zas nemenili život tu. Pod horami, v obkolesení prírody, ale len na skok do Partizánskeho či Prievidze.

Mimochodom, veľmi zaujímavé je samotné pridruženie obce k okresu. Papierovo patrí k Prievidzi, aj keď podstatne bližšie to má k „Baľovmu mestu“. Spoločne s Hornou Vsou v susedstve však občania počas volieb do samosprávnych krajov volili svojich zástupcov nie za Prievidzu, ale za Partizánske. Obe mestá ponúkajú obyvateľom Radobice pracovné príležitosti, v samotnej obci zamestnávateľ nie je. V Radobici sa teda oddychuje a zabáva.

AKO V ROZPRÁVKE

V posledných rokoch sem prichádza mnoho mladých rodín. Prilákal ich práve benefit pokojného miesta pre život. Viacerí si kúpili staré domy a postupne ich rekonštruujú. A aj donedávna zarytí mešťania objavili čaro vlastnej vypestovanej zeleniny a ovocia. Tí,

ktorí sa tu narodili, si nevedia predstaviť život na inom mieste. Príkladom je aj starostka Elena Valenteje. Študovala a pracovala v rôznych kútoch kraja aj Slovenska, no nakoniec ju korene aj tak pritiahli k rodnej dedine. Ako sama hovorí, nemá pocit, že by v obci musela robiť „sudcu“. „Ak sa sem-tam vyskytne nejaký problém, zvyčajne sa z neho stačí vyrozprávať. Ľuďom sa uľaví a zistia, že sa navzájom dokážu pochopiť a susediť spolu ďalej,“ hovorí starostka s nadšením a radosťou z pohodového života v

obci. Keď sa jej pýtame na to, čo Radobica najviac charakterizuje, odpoveď je jasná. Ľudia si zo seba dokážu vystreliť, spraviť si srandu aj na vlastný účet, zabaviť sa aj ostatných. Ak je príležitosť, Radobičania sa radi stretávajú a chýry o podujatiach, ktoré pripravujú, už dávno prekročili hranice dediny. Taký fašiangový sprievod sa postupne začína podobať na „malé Benátky“. Návštevníci zo širokého okolia sledujú, ako sa zástup masiek presúva od domu k domu, tancuje sa na každom dvore a spoločne sa zabáva až do skorého rána. Počas prechádzky dedinou sa fašiangový sprievod

mení aj na degustáciu špecialít miestnych gazdiniek. V jednom dome si vždy pochutia na repových pagáčikoch, v druhom nevynechajú divinovú koštovku a o pár domov ďalej ich čakajú neodolateľné moravské koláčiky. Všetky jedlá nakoniec končia ako „catering“ v kultúrnom dome na spoločnej veselici.

A teraz si predstavte, že obec s asi 500 obyvateľmi dokáže spraviť aj ďalšiu mimoriadne obľúbenú akciu. Na Radobickú truhlicu, čo je miestna verzia Cesty rozprávkovým lesom, prichádzajú dokonca aj turistické autobusové zájazdy. Bosorky, čarodejnice, prasiatka – miestni nemajú problém sa prezliecť za akúkoľvek rozprávkovú bytosť a potešiť tak vlastné aj „cezpoľné“ deti. Nerobia rozdiely a tešia sa z každého úsmevu, ktorý sa im podarí vyčarovať. Často aj na tvárach dospelých.

TURISTIKA V RODNOM LISTE

Niet divu, že z náhodných návštevníkov Radobice sa stávajú jej obyvatelia, alebo aspoň chalupári. Dedina má asi toľko chalupárov, koľko samotných obyvateľov. Ako taká nie je kompaktná, má niekoľko „lazov“ roztrúsených po okolitých lesoch. Na Cerovú, čo je časť Radobice, sa napríklad dostanete až cez susednú obec Horná Ves. Je to taký koniec konca kraja. A aj keď tabuľa, že sa nachádzate v Cerovej, je na hlavnej ceste, popri asfaltke nečakajte žiadne domy. Do Cerovej musíte odbočiť a ešte aj zísť dole

svahom. Aby ste si tunajšiu krásu takpovediac zaslúžili. Svoj raj na zemi tu majú aj hubári. Vedú tadiaľto obľúbené cyklotrasy a turistické chodníčky. Niet divu, že okrem chát a chalúp tu nájdete aj turistickú ubytovňu. Prednedávnom ju do vlastníctva zobrať mladý muž, ktorý jej chce vdychnúť nový život.

Keď sme pri turistike, v Radobici sa turistom stanete, aj keď nechcete. „Jednoducho vyjdete na ulicu, idete sa prejsť a už ste turista,“ s úsmevom na tvári hovorí Iveta Francová. Sama sa síce za turistku nepovažuje, no jej rodina je s turistikou viac než

spojená. Manžel Milan je vášnivý turista. A celá dedina vie, kedy sa im narodila dcérka. Milan Franc totiž rok čo rok vystúpi na Vtáčnik presne 30. decembra. Pred viac ako tridsiatimi rokmi sa na najvyšší vrchol Trenčianskeho kraja vybral tiež. A to aj napriek tomu, že termín pôrodu očakávanej dcéry bol už počas sviatkov. „Bol to výstup, ktorý trval asi najkratšie zo všetkých, ale Radobica a Vtáčnik otočil. Celý čas dúfal, že sa stihne vrátiť. A stihol,“ spomína na nezabudnuteľný turistický zážitok svojho manžela pani Iveta a dodáva, že koncoročnému výstupu na Vtáčnik sa od desiatich rokov zúčastňujú aj dcéry. Čo treba podčiarknuť, cesta na Vtáčnik je z Radobice najdlhšia zo všetkých možných trás. Mnoho turistov to

láka a na „hornonitriansky Everest“ sa veru práve odtiaľto.

Do Radobice však prichádzajú aj víkendoví turisti s mestskou kondičkou. Najmä rodiny s deťmi si obľúbili vybudovanú oddychovú zónu na Hôrke. Tá dokazuje, že v jednoduchosť je krásna. Hojdačka, ohnisko, stôl a lavice. A nekonečné výhľady do okolia. Kombinácia týchto prvkov robí z nenápadného miesta vyhľadávanú destináciu. O jej

Spevácky súbor Bukovinka, ktorá dostala meno podľa jednej z najkrajších lokalít obce, potvrdzuje hlasové kvality v Radobici. Za uplynulých dvadsaťsedem rokov jeho členovia absolvovali stovky vystúpení aj súťaží a neváhali využiť ani svoj herecký talent. Sami si píšú scenáre či vyrábajú kostýmy. Mnohé nevesty zblízka aj ďaleka si ich „objednávajú“ na polnočné odčepenie počas svadobnej zábavy. Zaujímavosťou

susediacich dedín, ktoré sa združili v mikroregióne Medzihorie. Spája ich najmä turistika a spoločné podujatia. Navzájom sa dopĺňajú a kým jedni majú motokrosovú dráhu, ďalší zas jaskyňu a iní horolezecké skaly. Vo Veľkom Poli, čo už je Banskobystrický kraj, ponúkajú jazdu na koni. Krásu štvornohých tátošov si môžete vychutnať aj priamo v Radobici. Pod spomínanou rekreačnou oblasťou Hôrka sa nachádza statok, kde chovajú deväť koní. Nevenujú sa síce agroturistike, no mnohé deti poteší aj pohľad na pasúce sa kone. Všetky obce Medzihoria spája 44-kilometrový cyklookruh. Označený je zelenou farbou a je vhodný ako pre rekreačných cykloturistov, tak aj pre rodiny s deťmi. Miernu až stredne náročnú trať tvoria horské a podhorské cestičky. Napája sa na niekoľko cyklotrás z okolia, takže štartovať a skončiť môžete podľa vlastných možností a schopností. Výlet na bicykloch si preto určite naplánujte. Okolie Radobice, Hornej Vsi, Veľkých Uheriec, veľkého Poľa a Oslian ponúka široké spektrum turistických možností. Značené aj neznačené chodníky, rôzne druhy rastlín a prírodných úkazov robia z Medzihoria turistický poklad. A ak sa radšej zabávate ako kráčate, zastavte sa koncom júna v niektorej z obcí, ktorá práve organizuje spoločné stretnutie. Na jednom mieste nájdete všetko, čo združené obce charakterizuje.

Radobica o tri roky oslávi 700. výročie prvej písomnej zmienky o obci. Už teraz je jasné, že to budú veľké oslavy. Plné zábavy, spevu, športu a dobrého jedla. A príjemnej spoločnosti v podobe usmiatej Radobičanov.

(gas)

obľúbenosti svedčí aj „papierový fejsbúk“, teda schránka so zošítom, kam návštevníci píšú svoje dojmy a pozdravy.

UMENIE UPROSTRED LESOV

Na prechádzke podhorskou obcou vás v každom ročnom období prekvapí výzdoba. Nie je (dnes už typicky) pretechnizovaná. Práve naopak. Radobicu zdobia drevené sochy. Zachytili sme ešte atmosféru jari, ktorú pripomína veľký šibalský zajac. Odlho čaká miestneho rezbára ďalšia výzva. Na najbližšiu príležitosť si totiž vymyslel sochu bosorky. Umeleckú dušu tu majú už malé deti. V škôlke si pripravujú „pásma“, ktoré venujú zvláštnym udalostiam a sviatkom. Recitujú, hrajú, spievajú. A nezastavila ich ani táto doba, keď sú všetky spoločenské akcie stopnuté. Svoje nacvičené diela jednotlivo nahrávajú a ako celok ich počuť z obecného rozhlasu. Možno sa z niektorého z nich stane nasledovník slávneho rodáka, rozhlasového moderátora a vyštudovaného operného speváka Vlada Franca. Zdá sa, že operný spev sa v tejto doline pravdepodobne rodí na záhradách. Zo susednej Hornej Vsi totiž pochádzajú bratia Dvorski.

je, že súbor od svojho vzniku funguje v nezmenenej podobe. V najbližšom období sa chystá nahráť aj vlastné CD.

MEDZIHORIE

Obce na okolí si navzájom nekonkurujú, práve naopak. Radobica je súčasťou päťce

Zelené srdce na skok od mesta

Jedinečná lokalita viažuca históriu, spojená s hradom Matúša Čáka a len na skok od krajského mesta. Lesopark Brezina je vyhľadávanou turistickou destináciou najmä obyvateľov Trenčína, ktorí chcú život medzi panelákmi aspoň na chvíľu vymeniť za prírodu. Aj preto ho mnohí označujú za „zelené srdce Trenčína“.

Ako je už z názvu zrejmé, lokalita Brezina je odvodená od stromu breza, ktorá tu bola vysadená medzi prvými, keď to bol len holý kopec nad mestom. Dnes tu už nájdete aj iné dreviny – smrekvy, buky, javory, borovice, smrekovce, ale aj hraby a bresty. V priebehu rokov sa z holého kopca postupne stala oddychová destinácia najmä pre mestských ľudí, ktorí hľadajú oázu pokoja doslova na skok z obývačky.

„Čo viac si priať? Z domu to máme desať minút pešo. Radi sem chodíme na prechádzky po náročnom dni v práci. Len tak si oddýchnuť a nasatť trochu prírody,“ povedal nám mladý manželský pár z Trenčína, ktorý sme stretli na kľukatej ceste nahor.

My sme na náš výjazd zvolili bicykle. Čoskoro sme stretli ďalšiu dvojicu, párik Luciu a Tomá-

ša, a spýtali sme sa: „Prosím vás, ideme správne k hotelu Brezina?“ Trošku sa pousmiali a okamžite kontrovali: „Dobre, dobre, ale... Už sa volá inak. Teraz to je hotel Veverica, hoci každý ho pozná pod názvom Brezina. Premenovali ho len nedávno, keď hotel zrekonštruovali. Vraj aby si ľudia nemysleli, že to je stále ten istý starý hotel. No zdá sa, že domáci budú mať stále zafixova-

ný starý názov,“ dodali. Komplex pred vypuknutím pandémie víkend čo víkend žil svadbami a rôznymi spoločenskými udalosťami, oslavami. Keď boli gastro prevádzky ztvorené, fungovali len vďaka rozvozu, aktuálne, po uvoľnení opatrení, už vítajú svojich hostí na hotelovej terase. Pred rôznymi potulkami v prírode sa môžete posilniť dobrým jedlom alebo

si dopriať kávičku, čaj, prípadne čerstvú pomarančovú šťavu. Nie je to klasický bufet, služby sú na úrovni, ktoré sa od trojhviezdičkového hotela vyžadujú.

„Všetko bolo tip-top,“ pochvaloval si Marek, ktorý akurát opúšťal so svojou rodinou terasu. Zastavili sa pri zrekonštruovanom lesnom detskom ihrisku KIOSK, kde sa môžu deti vyšantiť na rôznych preliezačkách, hojdačkách a šmykl'avkách, ktorým dominuje drevo, aby ihrisko ideálne zapadlo do scenérie lesoparku. „Je to fakt krásne. Pekne to spravili. Aj deti si pochvaľujú,“ doplnil manželský pár z Novej Dubnice. To už sme kráčali ďalej, bicykle sme odstavili a vybrali sme sa pešo. Našou ďalšou zastávkou bolo zábavné centrum Lanová dráha Tarzánia. Je určená pre tých, ktorí majú radi adrenalín, ale vyžijú sa tu aj tí najmenší. Svoje zručnosti si môžete vyskúšať na 22 plošinách a ďalších lanových prekážkach v korunách stromov. Sú v rôznej výške od 5 do 10 metrov a sami si môžete zvoliť náročnosť trasy. Žiadny strach, ste v bezpečí, dohliadajú na vás inštruktori a istia vás oceľové laná. Vaše ratolesti si pritom môžu otestovať svoje schopnosti na detskej trase, kde

sú prekážky umiestnené nižšie. Môžete im v prekonávaní prekážok pomáhať. Ideálne miesto na šport a zábavu pre celé rodiny.

Keď už si doprajete trošku aktivity, môžete sa vybrať na potulky Brezinou. My sme si ako prvú trasu zvolili tú cez Koží vrch až k Štefánikovej vyhladke. V zajatí obrovských bukov a borovic nás správne viedli drevené smerové tabule, až sa nám naskytl krásny výhľad na Trenčín, Trenčiansky hrad, rieku Váh, ale aj pútnické miesto Skalka. Ako sme sa dozvedeli, na vrchole vyhladky stojí štýlový a bizarný kmeň dnes už odumretej borovice. Po červenom Náučnom chodníku Sever sme sa vybrali k pôvodným

dominanta Breziny – Trenčiansky hrad. Od hotela Veverica sme sa vybrali po modrej značke a trase, pri ktorej názve spozorniete – Kyslíková dráha. Na 4-kilometrovom úseku máte 10

me miestny Cintorín hrdinov s pamätníkom padlým v oboch svetových vojnách a v SNP. V minulosti k nemu vybudovali aj asfaltovú cestu od konca Kukučínovej ulice, aby sa sem

rešňového sadu a pred nami sa zjavil majestátny hrad Matúša Čáka. Pohľad ako z rozprávky. Nečudo. Čerešňový sad prešiel revitalizáciou, ktorá mu dodala šmrnc a šarm. Nájdete tu murované tri ohniská s lavičkami, možnosti na relax i aktívny odpočinok a to všetko priamo pod hradnými múrmi. Mimochodom, na celej Brezine je povolené zakladať oheň a opekať len na vybudovaných ohniskách, zakladať oheň mimo nich je prísne zakázané. „Je to tu fakt na úrovni. Máme pochodených viacerých hradov a zámkov, ale toto je neskutočná krása. Vynovený hrad aj jeho okolie tu vytvárajú jednoducho idylku,“ zhodla sa dvojica zo Žiliny.

Novinkou je aj otvorenie brán Trenčianskeho hradu priamo z Čerešňového sadu, nielen z Mierového námestia. Nie nadarmo sa Lesoparku Brezina hovorí „zelené srdce Trenčína“. Nájdete tu všetko, na čo si len pomyslíte, a to len pár desiatok metrov od centra mesta. Trenčín a celý kraj majú byť na čo právom hrdí. Prosto raj na zemi. Keďže pandemické opatrenia ešte nie sú úplne uvoľnené, hodnotiť jednotlivé segmenty služieb tentoraz nebudeme. Ale už teraz cítiť, že Brezina oživa ako za starých čias.

(mib, ro)

hromadným hrobom s pomníkom Memento, na ktorom je nápis „Ľudia bdíte“ a text: „Z utrpenia a smrti 69 bojovníkov proti fašizmu, zavraždených tu gestapom v rokoch 1944 – 1945, vyrástla naša sloboda. Česť ich pamiatke!“ Ďalej sme sa presunuli Náučným chodníkom po zelenej trase pod názvom „Vznik a vývoj lesa“. Je dlhý 1,5 km a má 12 informačných tabúl, z ktorých sa ľudia dozvedia všetko o histórii lesoparku nad Trenčínom. Cez Dušovú dolinu sme prišli k vodojemu, kde je vstup do lesoparku od sídliska Juh. Zatiaľ to bola príjemná prechádzka trvajúca zhruba hodinku v nenáročnom teréne, vhodná pre všetky vekové kategórie. Našou poslednou zastávkou bola

rôznych stanovišť, na ktorých musíte urobiť predpísané cviky. Po niekoľkých minútach miňa-

mohli ľudia pri slávnostných príležitostiach lepšie dopraviť. Pomaly sme sa dostali do Če-

Pre včely

Výsadbou stromov a krov v Púchove urobili včelári v spolupráci s Trenčianskym samosprávnym krajom niečo užitočné pre životné prostredie. V okresnom meste Púchov pribudlo celkom dvadsať krov Agastache a štyri stromy Evodie hupehensis.

Uzatvorený most

Po veľkonočných sviatkoch došlo k uzavretiu mosta v Podvaží a oprava by mala trvať ešte päť mesiacov. Obchádzkové trasy sú vyznačené dočasným dopravným značením.

Online jazda

Prvýkrát v tomto roku vyšla na koľaje unikátna Trenčianska električka železnica. Pre pandémiu koronavírusu si fanúšikovia električky mohli užiť jej jazdu len z pohodlia svojho domova.

Do práce na bicykli

Obľúbená celoslovenská kampaň nabádajúca ľudí využívať na cestu do práce ekologické dopravné prostriedky bude v tomto roku opäť v netradičnom termíne. Tento rok sa prvýkrát v jej histórii bude šliapať do pedálov v júni.

Na cyklotrase pribudli infopanely

Nebudete sa nudiť. Okrem toho, že budete na novom úseku Vážskej cyklomagistrály medzi Trenčinom a Novým Mestom nad Váhom šliapať do pedálov, určite sa dozviete aj zaujímavosti o Trenčianskom kraji.

A nielen to. Na nových infopaneloch sa dočítate aj užitočné správy o tom, ako sa správať na cyklotrase a k ostatným ľuďom, ktorí cestu vyžívajú. „Na jednej z tabúľ nájdete obrysú mapu s vyznačenými atraktivitami Trenčianskeho samosprávneho kraja. Štyri tabule boli navyše obohatené populárno-vedeckými poznatkami o pozitívnom vplyve cyklodopravy na ochranu ovzdu-

šia,“ uviedla Katarína Holá z Odboru regionálneho rozvoja TSK. Výstavba tohto úseku bola pod-

porená z prostriedkov Integrovaného regionálneho operačného programu. (mb)

Európsky unikát v Prievidzi

Opäť uľahčené cestovanie. V autobusoch SAD Prievidza si už môžete cestovný lístok zaplatiť aj mobilom.

Nepotrebuje mať pri sebe plastovú kartu ani hotovosť. Stačí mať v mobile nainštalovanú aplikáciu Ubian. „Je to moderná technológia, ktorú používajú mladí ľudia. V súčasnosti má mobil každý. Chytíte mobil, priložíte ho k prístroju v autobuse a zaplatíte. Určite to zvýši aj samotný komfort cestovania,“ povedal trenčiansky župan Jaroslav Baška. SAD Prievidza je prvým dopravcom na Slovensku i v Európe, ktorý

podobnú službu pre cestujúcich zaviedol. Mesto sa tak zaradilo k svetovým metropolám ako Las Vegas či Melbourne, kde

podobnú službu ľudia už bežne využívajú. „Chceli by sme, aby autobusmi cestovalo čo najviac ľudí. Používanie technológií je jednou z možností, ako ľuďom zjednodušiť život,“ uviedol generálny riaditeľ SAD Prievidza Michal Danko.

Pre platbu mobilom je potrebné mať smartfón s operačným systémom Android vo verzii 5.1 a novšej, podporujúci NFC, a mať nainštalované aplikácie Google Pay a Ubian. Všetky dôležité informácie nájdete na www.kartavmobile.sk. (mb)

Rozsiahle rekonštrukcie a vynaložené prostriedky do modernizácie župných nemocníc sa odzrkadľujú v spokojnosti pacientov. Až dve krajské nemocnice sa dostali do TOP 5 podľa hodnotenia Fudí.

Zdravotná poisťovňa Dôvera zverejnila rebríček hodnotenia nemocníc pacientmi za rok 2020. Najväčším skokanom sa v kategórii všeobecných nemocníc stala Nemocnica s poliklinikou Myjava, ktorá poskočila z 33. miesta až

Investície do nemocníc sa vracajú v kvalite služieb

na 4. priečku. Hneď za ňou sa umiestnila považskobystrická nemocnica. „Veľmi si vážime prejavenu podporu a dôveru

Henrich Gašparík.

Ďalšie milióny

V Nemocnici s poliklinikou v

pacientov. Zároveň nás to zaväzuje k tomu, aby sme sa naďalej snažili poskytovať čo najkvalitnejšiu zdravotnú starostlivosť a zaslúžili si takéto uznanie aj do budúcnosti,“ uviedla k hodnoteniu na svojej stránke Nemocnica s poliklinikou Považská Bystrica. „Poďakovanie patrí všetkým zamestnancom, ktorí aj v tejto mimoriadnej dobe podávajú profesionálny výkon. Samozrejme, vnímame to aj ako záväzok urobiť všetko pre to, aby sme na tejto pozícii zotrvali,“ doplnil riaditeľ Nemocnice s poliklinikou Myjava

Považskej Bystrici už finišuje výstavba moderného Centra

diagnostiky, ktorá je financovaná z rozpočtu TSK vo výške 1,8 mil. eur. Nové priestory by sa mohli využívať už na jeseň tohto roku. A ďalších 3,6 mil. eur poputuje na modernizáciu elektroinštalácie. „Modernizácia zahŕňa opravu rozvodov vysokého a nízkeho napätia, výmenu rozvádzačov, rekonštrukciu dieselového agregátu, vybudovanie dispečingu s nepretržitou prevádzkou, nových rozvádzačov a technológií UPS. Práce so stavebnými úpravami potrvajú približne päť mesiacov,“ povedala Beáta Tichá, poverená riadením Odboru investícií a vnútornej prevádzky Úradu TSK.

(mb)

Zelené oči

Podávať projekty s environmentálnym posolstvom je možné v rámci grantového programu Trenčianskeho kraja s názvom Zelené oči. Kraj prerozdelení sumu 80 000 eur. Žiadateľmi môžu byť obce a ich rozpočtové i príspevkové organizácie, vítané sú aj návrhy právnických a fyzických osôb. Žiadosť o poskytnutie grantu na projekty z oblasti priamych aktivít či osvetu je možné podávať priebežne, najneskôr do 31. augusta 2021. Žiadosti sa schvaľujú cez systém štyroch hodnotiacich kôl. Dve z nich sú už uzatvorené, zvyšné dve sú otvorené do 31. mája a 31. augusta 2021.

Na počesť generála

Pri príležitosti 102. výročia úmrtia generála Milana Rastislava Štefánika prišlo k podpisu memoranda o spolupráci medzi Trenčianskym samosprávnym krajom a Spoločnosťou M. R. Štefánika, mestami Brezová pod Bradlom a Myjavou a tiež obcami Košariská a Priepasné. Spoločne majú spolupracovať pri udržiavaní pamäti a organizovaní spomienkových podujatí na počesť Milana Rastislava Štefánika. Podpisom to spečatili na jeho pracovnom stole v rodnom dome Štefánika v Košariskách.

Sagan si zajazdí v okolí Bánoviec

Synonymom cyklistiky na Slovensku je bezpochyby Peter Sagan. A práve „naša“ svetová hviezda bude súčasťou júnových Spoločných majstrovstiev Slovenskej a Českej republiky v cestnej cyklistike. V dňoch 17. – 20. júna budú cyklistické esá európskych tímov jazdiť v Bánovciach nad Bebravou a blízkom okolí. Štart a cieľ sú plánované priamo na najväčšom mestskom sídlisku Dubnička. Skúsenosti z minulých ročníkov ukazujú, že na takéto podujatie chodí veľké množstvo divákov. Či budú Saganovi a spol. fandieť aj tento rok, je stále otáznou. Preteký štartujú pod hlavičkou Medzinárodnej cyklistickej únie (UCI), ktorá stojí za tzv.

World tour pretekmi ako Tour de France, Giro d'Italia a iné. Do Bánoviec tak prídu pretekať jazdci svetového formátu ako Peter a Juraj Saganovci, Roman

Kreuziger, Zdeněk Štybar a ďalší špičkoví jazdci profesionálnych tímov. Preteký sú rozdelené podľa jednotlivých kategórií na viac dní.

ŠTVRTOK 17. JÚNA
Časovka jednotlivcov v kategóriách muži Elite, ženy, junióri, juniorky, ktorá sa bude odohrávať v obci Podlužany.

SOBOTA 19. JÚNA
Preteký jednotlivcov v kategóriách ženy, junióri a juniorky so štartom v Bánovciach nad Bebravou.

NEDEĽA 20. JÚNA
Preteký jednotlivcov v kategórii muži Elite s hviezdovým obsadením jazdcov s plánovaným štartom a cieľom v Bánovciach nad Bebravou. Hviezdny pelotón povedie aj cez obce Dežerice, Horňany, Motešice, Krásnu Ves a Podlužany.

Spoločné majstrovstvá Slovenskej a Českej republiky v cestnej cyklistike budú zároveň nomináčnymi pretekmi na Letné olympijské hry 2021 v Tokiu ako pre slovenských, tak aj českých cyklistov. Podujatie sa uskutoční aj vďaka finančnej podpore Trenčianskeho samosprávneho kraja, ruku k dielu priložila i Krajská organizácia cestovného ruchu Trenčín región.

zdroj: cyklistikaszc.sk

Termín: Máj – 10. jún 2021

Názov: Pocta Pažického

Miesto konania: Múzeum Slovenských národných rád

Web: www.snm.sk

Daniel Pažický bol významným slovenským tlačiarom. V tomto roku uplynulo 140 rokov od jeho narodenia a tiež 80 rokov od jeho smrti. Slovenské národné múzeum – Múzeum Slovenských národných rád v Myjave sa rozhodlo uctiť si túto osobnosť jedinečnou výstavou. Tá verejnosti približuje Pažického pôsobenie v rámci dejín knižtlaču. Zároveň pripomína aj 170. výročie rozsiahleho básnického diela Jána Trókana Mijawa s nowimwekom a 110. výročie monografie Myjava, ktorá bola vytlačená práve u Daniela Pažického. Múzeum svojim návštevníkom navyše po prvýkrát predstavuje aj vzácny exponát zo svojich zbierok, ktorým je Melantrichova biblia z roku 1577. Výstavu môžete navštíviť do 10. júna.

zdroj: cyklistikaszc.sk

Termín: Máj – 26. jún 2021

Názov: Iveta Tomanová a Dušan Pacúch – Simulácia reality

Miesto konania: Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne

Web: www.gmab.sk

Výstava manželskej dvojice Ivety Tomanovej a Dušana Pacúcha predstaví ich diela v komornom sochárskom a grafickom médiu. Pozrieť si ju môžete v priestoroch trenčianskej Galérie Miloša Alexandra Bazovského, kde bude nainštalovaná do 26. júna. Manželia sa tematicky zameriavajú na reflexiu dnešnej doby. Vo svojej tvorbe si všimajú život prostredníctvom sociálnych sietí, aplikácií či online hier. Taktiež sa snažia upriamiť pozornosť na aktuálne komunikačné problémy, stratu identity, kyberšikanu, ale taktiež na šírenie hoaxov. Upozorňujú na prežívania ľudí v umelo vytvorenej, simulovanej realite.

Termín: Máj – 24. máj 2021

Názov: Let' ku hviezdám „Postav si svoj hviezdolet“

Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom

Web: www.hvezdaren.sk

Termín: Máj – 26. jún 2021

Názov: Vlad Vakov – Sám naprieč sebou

Miesto konania: Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne

Web: www.gmab.sk

Termín: Máj – 18. júl 2021

Názov: TOTO! je ilustrácia XIV. - OVÁ

Miesto konania: Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne

Web: www.gmab.sk

Termín: 28. – 29. máj 2021 o 18:00 h

Názov: Nový cirkus Younák

Miesto konania: Veľká sála Kultúrneho centra Bojnice

Web: www.kcbojnice.sk

Termín: 29. máj 2021

Názov: Tužina Gro(o)ve Máj a Les 2021

Miesto konania: Hatalisko, Tužina

Web: www.rkcpd.sk, www.tuzinagroove.sk

Termín: 5. jún 2021

Názov: Stredoveký deň detí / Pozorovanie Slnka

Miesto konania: Čachtický hrad

Web: www.cachtickyhrad.eu

Termín: 19. jún 2021

Názov: Hradné slávnosti

Miesto konania: Čachtický hrad

Web: www.cachtickyhrad.eu

**VIAC POZVÁNOK NÁJDETE NA
WWW.TRENCINREGION.SK**

Termín: Máj – 13. august 2021

Názov: Od šúpolia k umeniu

Miesto konania: Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici

Web: www.muzeumpb.sk

Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici pripravilo výstavu s názvom „Od šúpolia k umeniu“, ktorú si môžete pozrieť až do 13. augusta. Vznikla v spolupráci výtvarníčkou Soňou Belokostolskou, ktorá vytvorila unikátny súbor šúpolienok. Bábyky prezentujú ľudové zvyky, bežný život, hry či rôzne pracovné činnosti. Autorka pri svojej tvorbe spolupracovala s modrotlačiarom Petrom Trnkom a niektoré postavičky tak majú na sebe aj originálne modrotlačové látky. Výstava je doplnená aj o šúpolienky zo zbierok múzea. Dominantou výstavného priestoru je model funkčného, dnes už zaniknutého vodného mlyna z Hričovského Podhradia, ktorý vyrobil Milan Rosina. Jeho súčasťou sú tiež bábyky zo šúpolia, ktoré stvárajú život mlynárskej rodiny.

zdroj: muzeumpb.sk

Termín: Máj – 31. september 2021

Názov: Studňa sa tajne s dažďom zhovára

Miesto konania: Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

Web: www.vkmr.sk

Amatérski literáti majú šancu sa zviditeľniť. Odštartoval už do 29. ročník prestížnej celoslovenskej súťaže Jozefa Braneckého Studňa sa tajne s dažďom zhovára. Rozdelená je na dve vekové kategórie – mládež (15 až 20 rokov) a dospelí. Popri voľnej téme, ktorá je bez obmedzenia žánru, je aktuálny ročník venovaný odkazu Pavla Országha-Hviezdoslava, jednej z najvýraznejších osobností našej literárnej histórie a kultúry. Svoje príspevky môžete zaslať do konca septembra – v kategórii próza najviac tri doteraz nepublikované práce, v prípade rozsiahlejších diel ukážky v rozsahu maximálne siedmich strán. V rámci poézie môžete zaslať najviac šesť doteraz neuverejnených básní.

zdroj: vkmr.sk

Termín: 5. jún 2021 o 18:00 h

Názov: Slovenský triptych

Miesto konania: Veľká sála Kultúrneho centra Bojnice

Web: www.kcbojnice.sk

Jedinečné vystúpenie Umeleckého súboru Lúčnica a Ľudovej hudby pod vedením primáša Martina Sleziaaka môžete zažiť 5. júna v Bojniciach. Program je inšpirovaný ľudovou kultúrou, hudobno-tanečným umením a prácou ľudí v troch základných odvetviach, ktorými boli pastierstvo, roľníctvo a remeselníctvo. V Slovenskom triptychu účinkuje 40-členný tanečný súbor so svojimi sólistami, 14-členný orchester a tiež 5-členná spevácka skupina. Hudbu vytvorili Peter Jantošičiak a Peter Parničan, autorom choreografie je Ján Blaho. Podujatie sa začne vo Veľkej sále bojnického Kultúrneho centra o 18:00 h.

zdroj: kcbojnice.sk

Termín: Máj – 15. september 2021

Názov: 100 rokov trenčianskej likérky

Miesto konania: Trenčiansky hrad

Web: www.muzeumtn.sk

Prízemie kasárni na Trenčianskom hrade bude do polovice septembra hostiť výstavu 100 rokov trenčianskej likérky. Návštevníci sa vďaka nej dozvedia viac o histórii liehovarníckeho priemyslu aj o výnimočných ľuďoch, ktorí v tejto sfére kedysi pôsobili. Výstava je zameraná na obdobie od roku 1866, keď sa datuje vznik a rozmach liehovarníckeho priemyslu v Trenčíne, až po súčasnosť. Prevažná väčšina informačných panelov je venovaná histórii likérov a návštevníkom umožnia spoznať ich príbeh. Panely dopĺňajú zaujímavé exponáty, medzi ktoré patria napríklad dochované originálne obaly a etikety produktov, ale aj pôvodné dokumenty a dobové reklamy. V rámci výstavy si môže verejnosť prezrieť aj typický obchod a hostinec.

zdroj: muzeumtn.sk

Termín: Máj – 31. október 2021

Názov: Pod' na túru 2021

Miesto konania: Trenčianske Teplice a ich okolie

Až do konca októbra sa môžete zapojiť do špeciálnej turistickej súťaže, ktorú pripravili nadšenci z Trenčianskych Teplíc. Úlohou je zdolať sedem vyhládok, na ktorých si spravíte „selfie“ s inštalovanou turistickou značkou, pričom fotografie následne pošlete na adresu podnaturu@gmail.com. Pre tých, ktorí túto výzvu zvládnu, je pripravených sedem zaujímavých cien. Medzi vybrané lokality patrí Jeleň, Čvirigovec, Omšenská baba, Biela skala, Klepáč, Kamenné vráta a Basko. Všetky sa nachádzajú v okolí Trenčianskych Teplíc a patria k obľúbeným turistickým lokalitám. Aj takýmto spôsobom chcú organizátori opäť naštartovať cestovný ruch po pandémie a prilákať ľudí na zaujímavé turistické miesta.

zdroj: fb Trenčianske Teplice aktuálne

Termín: 24. – 25. jún 2021

Názov: Hornonitrianske folklórne slávnosti

Miesto konania: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi, Hornonitrianske múzeum v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk

Prievidza ožije počas dvoch júnových dní tradičnou ľudovou kultúrou. Postarajú sa o to detské súbory v rámci jubilejného 35. ročníka obľúbeného podujatia – Hornonitrianskych folklórnych slávností. Komorný program sa začne vo štvrtok 24. júna na pôde Hornonitrianskeho múzea prehliadkou tradičných odevov z dolín hornej Nitry, ktoré pochádzajú z múzejných zbierok. V piatok 25. júna sa slávnosti presunú do Regionálneho kultúrneho centra v Prievidzi, kde sa bude konať vernisáž a program „Pieseň v mojom živote“. Podujatie je venované 100. výročiu narodenia Jozefa Lenharta, majstra ľudovej a umeleckej výroby. Hornonitrianske slávnosti budú následne pokračovať v septembri, keď sa už predstavia „dospelácke“ folklórne súbory.

foto: Miroslav Zajíc

VYRYTÝ ODKAZ „VANESKA“

Staré kultúry nám zanechali odkazy v podobe písma a kresieb na stenách jaskýň. Historici ich lúštia, dešifrujú a vďaka vyrytým čiaram dnes vieme, ako naši predkovia žili. Na hrade Uhrovec sa nedávno objavili nové vyryté odkazy. Avšak tie nepochádzajú z dávnej minulosti, ale naopak – zo súčasnosti. Pamiatkari a dobrovoľníci robia všetko pre záchranu hradu a snažia sa ľudom priblížiť jeho niekdajšiu podobu. A potom sa nájde odvážlivec, hrdina, romantik alebo možno len dieťa, ktoré si neuvedomilo, čo spôsobuje. Vyrytý podpis na parapete posledného renesančného okna veru nikto z hradu nepovažuje za skvelý nápad. Dnešná doba ponúka mnoho iných možností, ako niečo odkázať budúcim generáciám. Správcovia hradu prosia, aby si podobné vyznania či podpisy návštevníci zapísali radšej na papier či do návštevnjej knihy. Samozrejme, nielen na Uhrovci, ale na ktoromkoľvek historickom mieste.

zdroj: fb Občianske združenie hrad Uhrovec

PLACKY BABKY PAULÍNKY

Keďže sme v reportáži Na konci kraja navštívili obec Radobica, tak vám prinášame jedinečný a lahodný recept, jednoduchý na prípravu, práve z tejto dedinky.

350 g hladkej múky	soľ
2 lyžice rastlinného oleja	maslo
200 ml horúcej vody	lekvár
	tvaroh

Prevaríme vodu a pridáme soľ. Do misky preosejeme múku a postupne pridávame slanú horúcu vodu. V závere prilejeme olej. Vypracujeme chlebové cesto a necháme ho zakryté asi 20 minút. Potom ho nakrájame na bochníčky, ktoré necháme odpočívať ešte aspoň 5 minút. Napokon z neho vyvaľkáme placky. Tie opekáme z oboch strán na suchej panvici (ideálne na sporáku, ako to robievala babka Paulínka). Placky potrieme rozpusteným maslom, aby zmäkli. Pred podávaním ich potrieme lekvárom (ten babka robila zo sliviek zo slivkového sadu v Slučine) a vrch posypeme tvarohom.

Otestujte si vedomosti o regióne Stará turá

1. Ktorú pamiatku v Starej Turej osvetlili dobrovoľníci ako úplne prvú?

- a) Tolerančný evanjelický kostol
- b) Husitskú vežu
- c) rímskokatolícky Kostol Nanebovzatia Panny Márie

2. Ján Trokan bol evanjelickým farárom, ktorý sa priatelil so štúrovcami. V akej obci pôsobil?

- a) v Bzinciach pod Javorinou
- b) v Lubine
- c) v Kostolnom

3. Ako sa volal veliteľ bratrickov, za ktorého dolapenie získali vtedajší Turania privilégiá od kráľa?

- a) Jozef Tehla
- b) Gustáv Lechs
- c) Ján Švehla

4. Na MiniFarme v Lubine chovajú aj lamy alpaky. Ich pôvodnou domovinou je:

- a) Južná Amerika
- b) Austrália
- c) Severná Amerika

5. Sestry Royové sa v Starej Turej postarali aj o zriadenie viacerých inštitúcií. Ktorá medzi ne nepatrila?

- a) malá nemocnica
- b) sirotinec
- c) vysoká škola

Odpovede:
B, C, C, A, C

Trenčín región, dvojmesečník, máj – jún 2021, číslo: 3, ročník VI., vyšlo: 13.5.2021. **Vydáva:** Trenčín región, Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR), adresa: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín, IČO: 42377897, poštová adresa: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. **Redakčná rada:** Eva Frývaldská, Lenka Kukučková, Veronika Nemšovská. **Redakcia:** Radovan Stoklasa – šéfredaktor a kolektív autorov. **Foto:** Radovan Stoklasa, archív redakcie – ak nie je uvedené inak. **Kontakty** – email: redakcia@trenclinregion.sk, web: www.trencinregion.sk. **Náklad:** 111 300 ks, distribúcia v Trenčianskom samosprávnom kraji: obce do 3000 obyvateľov – do schránok, obce a mestá nad 3000 obyvateľov: OcÚ, MsÚ, elektronická podoba: www.trencinregion.sk. Zaregistrované na MK SR, EV 5360/16, ISSN 2453-7942. Autorské práva vyhradené – použitie len so súhlasom vydavateľa.

Redakčná uzávierka čísla III/VI: 5. mája 2021, najbližšie číslo vyjde 7. júla 2021.

Križovka

Pranostika	skratka sústavy vodných diel	kľamstvá	ženské meno	zavýjali	Igor (dom.)	keď	urobená z nylonu	Autor križovky: Juraj Mitošinka	poľovný pes	otrháva ovocie zo stromu	pukliny, praskliny	kdeže	staroba-bylonské mesto	2. časť tajničky	cudzie ženské meno
Slovan (zastar.)								lepí na dokument kolok							
3. časť tajničky								obšúchal útlak (kniž.)							
výsledok práce, výtvor							olupujeme pomocou meny						EČV Star. Ľubovne mykal (expr.)		
Pomôcky: a dato, ka-zan, bardí, afinita	jednotka odporu, zn. aΩ	rímske číslo 51 4. časť tajničky			hnacie stroje malá flauta							mädli (kniž.) pridať			
Adriána (dom.)				peniaca sa prinucujete								drenážna rúrka mäkká tkanina			
lebo (bás.)			asýrsky kráľ Alojzia (dom.)						strata, ujma anemický pacient						kto choro-bne uží-va ópium, opiofág
oblúková pila (hovor.)										od uvede-ného dňa (z lat.) epopeja					
vybavená hrotmi								lepením neuzavri sto desiatok							
uvádzalo do omylu							putzovať (kniž.) osáľalo						požívaj tekutinu zbil (expr.)		
Pomôcky: Ninos, do-sis, kopra, Ur, Amati	ženské meno dužina kokosov						mužské meno časový úsek						zlá vec, zlý čin športová hra		
domáce zvieratá					dávka lieku nech žije (cit.)							cukrárska hmota produkt drvenia			
oká, po česky				kartová hra rozvetvený hák						usilovne sa učia (expr.) šľahalo					
EČV Piešťan			nežiaduci radca (pren.) maorčina						hovorca práv ľudu (kniž.) podlepuje						
dával do rámu								Paulína (dom.) Žije v biede						predpla-titeľ	malicher-nosť (hovor.)
slávny taliansky husliar							predvolával (zastar.) potras								
Pomôcky: apella, bop, idant, kriket	dovážanie mužské meno						jednotka dedičnosti prestáva držať						zosilnený súhlas pevci (kniž.)		
démonická bytosť					snem v starove-kej Sparte. kôľňa							džezový štýl stón (zried.)			
priraďova-cia spojka				študijná scéna cit. pobá-dania koní								satá rímske číslo 7			
solmizač-ná slabika			menej-hodnotné skr. les-nej správy							trénim vtlačil zn. pre statfarad					
opiť (hovor.)								1. časť tajničky							
valí sa, sype sa (expr.)								príbuznosť (kniž.)							

„Maľovaný Trenčiansky kraj“ má svojich majiteľov

Opäť sa našlo mnoho z vás, ktorí správne vyriešili tajničku. V minulom čísle sme do nej schovali pranostiku a jej správne znenie bolo: Búrky a mrazy sa v apríli striedajú. Z 203 správnych odpovedí sme vyžrebovali 6 šťastlivcov, ktorí sa môžu tešiť na nové omalovánky „Maľovaný Trenčiansky kraj“ s pastelkami, vhodné na relax a voľnočasovú aktivitu mladých aj seniorov. Výhercami sú: Eva Čierna, Trenčín, Róbert Važan, Horná Mariková, Pavel Dúžek, Skalka nad Váhom, Viliam Marček, Omšenie, Anna Pappová, Bolešov, Zuzana, Oslejová, Jablonka.

V aktuálnom vydaní dvojmesačníka je tiež pripravená križovka a opäť ukrýva pranostiku. Jej znenie nám posielajte najneskôr do 20. júna 2021 na redakčný e-mail: redakcia@trenclinregion.sk alebo poštou na adresu: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. Pripravené sú opäť zaujímavé ceny, ktoré vás zaručene potešia. Držíme palce.

(red)

Pohoda. Miesto na trenčianskom letisku, ktoré lákalo návštevníkov. Festival, na ktorom sa každý rok zabávali tisíce ľudí z celého Slovenska, ale i zo zahraničia. Už druhý rok musí zatvoriť svoje brány. Ako to bude vyzerať? A aký to môže mať dopad na kultúrne prostredie? Aj o tom sme sa zhovárali s riaditeľom Pohody Michalom Kaščákom.

Trenčín, celý Trenčiansky kraj, ale aj ľudia zo Slovenska i zahraničia už druhý rok prídu o festival Pohoda. Čo to pre vás v tejto dobe znamená? Bolo to rozhodnutie náročné?

- Na základe konzultácií s expertkami a expertmi sme sa rozhodli presunúť aj tento ročník na rok 2022. Nevedeli sme sa dlho oprieť o žiadne relevantné informácie. Je nám to ľúto, ale toto rozhodnutie považujeme za nevyhnutné a správne. Zároveň sme rozbehli prípravu na sériu malých festivalov, ktoré chceme na trenčianskom letisku urobiť už toto leto a ktorým sme dali názov Pohoda on the Ground.

Môžete to priblížiť?

- Chceli by sme urobiť akciu, ktorá bude spĺňať všetky opatrenia, ktoré budú v júli platné. Konzultujeme túto podobu s pani Štefkovičovou, ktorá je epidemiologička z Trenčína. Malo by to byť päť akcií pre zatial 1000 ľudí. Každý deň by sa tí ľudia vystriedali. Zatiaľ uvažujeme, že by mohli zostať aj cez noc, ale to závisí od toho, aké opatrenia budú v platnosti. Rovnako budeme neskôr dolaďovať podobu gastru. Gastro a nocľah sú najotáznejšie veci. Časť programu by mala byť rovnaká celých päť dní, časť programu sa bude obmieňať. Okrem koncertov by tam mali byť aj ostatné druhy umenia, ako napríklad literatúra a vizuálne umenie, určite budeme mať aj diskusie a rôzne aktivity, ktoré na bežnej Pohode nie sú možné.

Ľudia môžu požiadať o vrátenie peňazí alebo majú skôr záujem si ich presunúť na rok 2022?

- Obe možnosti majú ľudia na výber. Verím, že nás fanúšikovia podpora

Iná Pohoda, ako poznáme

a prenesú si vstupenky na ďalší rok a tým pádom nám zostane kapitál. Iba vtedy sa to dá celé zvládnuť, keď nám fanúšikovia pomôžu. A ja verím, že to tak bude. Ak by si ľudia nepreniesli vstupenky, znamenalo by to ekonomický kolaps a zrejme by sme to nerozchodili.

Boli ste pripravený aj na variant zorganizovať festival za prísnych

opatrení? Testovanie, prípadne nutná vakcinácia...

- Ak robíte festival alebo veľkú akciu, vždy nastane moment, keď všetku energiu, čo ste venovali organizácii, odovzdávate do rúk odborníkom a odborničkam. Aj my sme pripravení podať pomocnú ruku.

Veď ľudia, ktorí s nami alebo pre nás robia, nemajú prácu, doslovne stoja, a pritom majú perfektné vybavenie, vedia čokoľvek pripraviť po ľudskej i technickej stránke. A tiež je tu obrovská ochota. To sme ponúkli kompetentným autoritám, že vieme niektoré veci spraviť aj zadarmo alebo s cenou pracovať. Nechceme sa hrať na expertov, ale vedeli by sme pripraviť kompletné

zázemie pre vakcináciu ľudí.

Pohoda je podujatím, ktoré už dlhé roky láka na trenčianske letisko desiatky tisíc ľudí. Je to zrejme tvrdá rana nielen pre vás, ale aj pre samotný Trenčiansky kraj. Kontaktovali ste organizácie pô-

sobiace v kraji, ako zvládnuť túto situáciu?

- Na Pohode mávame vyše 80 dodávateľov, rôznych festivalových štruktúr, stavieb, služieb a podobne, okrem toho 100 prevádzkovateľov gastro stánkov a napokon niekoľko tisíc zamestnancov a zamestnankyň od dobrovoľníkov po profesionálov na jednotlivých pódiumoch a zónach festivalu. Pre nás Pohoda znamená tri týždne príprav, realizácie a demontáže, na ktorej sa zúčastňuje veľa ľudí zo zákulisia kultúry, čo predstavuje niekoľko tisíc ľudí, desiatky firiem, desiatky gastro prevádzok.

Dá sa už vyčíslit' aj strata za dve zrušené Pohody? Čo to môže znamenať aj vzhľadom na zamestnanosť v regióne, keďže Pohoda na seba viazala mnoho zamestnancov a pridružených organizácií, gastro prevádzok a pod.?

- Poberáme príspevok na udržanie zamestnanosti, ten však nepokryje ani 50 percent nákladov na zamestnancov. Vyplnili sme formulár na ministerstve hospodárstva, ktorý je určený kultúre a kreatívnemu priemyslu, teraz čakáme na odpoveď. Nevieme, ako dopadneme, ale verím, že dobre, pretože splňame všetky kritériá, ktoré sú v danej schéme nastavené. Čo sa týka samotných strát, tie sa počítajú v státisícoch eur za každý jeden rok. Jednak sme firma, ktorá má 12 zamestnancov na plný úväzok, jednak máme nejaké nájomy, minulí sme peniaze na po-

pagáciu a prípravu ročníka 2020 aj 2021. Visia nám ešte nejaké depozity u umelcov, ale verím, že ich dostaneme späť alebo presunieme na rok 2022. Čiže hoci tie peniaze fyzicky nemáme, veríme, že to nie je stratené. Aj bez nich sa pohybuje v státisícových stratách. (mb)